

Колієне томи мога уявниі шерег незнаних, баіі цікавих одмиан, звласзча всроі монет провинциалнорзимских. Једночасне позволі то науковцом з саієго свіата узяскаі шрсзу базу до бадан над посзчегііньми монетамі малым козшем (козш једного тому то 42 злоте (~10 euro/11 USD/280 UAH))

Належу рііньєз мееі надзеју, же до програму доііаііаю колієне оіроіди наукове з тереніі полских. А в прызшліісі рііньєз інне оіроіди з тереніі Европы вшходней і поіуднiово-вшходней.

Коцур Віктор

доктор історичних наук, професор,
академік (дійсний член) НАПН України,
ректор Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(м. Переяслав, Україна)
phdpu.edu@gmail.com
ORCID: 0000-0003-4968-4813

АНТИЧНІ МОНЕТИ У ЗІБРАННІ НІЕЗ «ПЕРЕЯСЛАВ»

ANCIENT COINS IN THE COLLECTION OF NHER «PEREYASLAV»

Нумізматична колекція НІЕЗ «Переяслав» досить щедра для нумізматичних досліджень. Відповідно, автором кілька років тому було введено до наукового обігу «єфімок з ознаками» 1655 року¹ а також європейські крупні срібні монети – талери XVII століття². Колекція нумізматики НІЕЗ «Переяслав» налічує більше 12.000 монет від Римської імперії до XX століття³.

Частина предметів нумізматики нині експонується у приміщеннях заповідника. Монети XVII-XVIII століть, карбовані у Західній Європі, Речі Посполитій та Московії, експонуються у відділі «Музей Заповіту», жіночі прикраси для одягу – «дукачі», також експонуються у філії «Музей українських обрядів»⁴.

¹ Коцур В. П. Єфімок з признаком у колекції Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми нумізматики у системі спеціальних галузей історичної науки», 5-6 листопада 2015 р. Кіровоград-Київ-Переяслав-Хмельницький, 2015. С. 59-60.

² Коцур В. П. Талеры и ефимок с признаками в коллекции Национального историко-культурного заповедника «Переяслав» как источник денежного обращения в Украине в XVI-XVIII веках. Acta Archaeologia Lodziensia. Nr 61. Lodz, 2016. P. 77-80.

³ Коцур В. Нумізматичне зібрання Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Український нумізматичний щорічник. № 4. Переяслав, 2020. С. 144–164. DOI: 10.31470/2616-6275-2020-4-144-164.

⁴ Зубер С., Захарченко С. Музей українських обрядів НІЕЗ «Переяслав»: до історії започаткування та проведення народних свят. Жовківські читання 2011. Збірник статей першої наукової конференції «Музей в сучасному світі». Лівів: Растр-7, 2011. С. 88-91.

Знахідки античних монет відомі науковцям на Правобережжі¹ та Київщині² а також, зокрема, у Переяславському районі. Дослідником О. Колибенком повідомляється про виявлення неподалік від сучасного села Натягайлівка борисфену античної Ольвії та передачу його до лабораторії археологічних досліджень при кафедрі історії та культури України Університету Григорія Сковороди в Переяславі³, де з 1996 року функціонує Музей освіти та історії⁴.

Про знахідку у 2013 році двох монет Римської імперії на території скансену «Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини» повідомляють О. Прядко та О. Юрченко⁵. Розвідками Археологічної експедиції Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»: виявлено денарії римських імператорів Луція Елія (100-138 роки н.е.), Антоніна Пія (86-161), Марка Луція Коммода (161-192) (Рис. 1).

Таким чином, колекція Заповідника нараховує досить малочисельну збірку античних монет, натомість достовірність походження указаних монет з Переяславщини формує їх високу наукову значущість.

Ілюстрації:

Рис. 1. Римська імперія, Марк Аврелій (161-180), денарій 170-171 рр., м.д. Рим (RIC III 228). Інв. № Н-340.

Література:

1. Mielczarek M., Orlyk V. New find of Olbian coins. Tarashcha district, Kyiv region, Ukraine. *Skhidnoievropeiskyi Istorychnyi Visnyk* [East European

¹ Орлик В., Коцур В., Цыганенко Л. 2019. Клад ольвийских монет «борисфенов», найденный в Городищенском районе Черкасской области весной 2018 года. *Acta Archaeologica Lodziensia*, 65, 37-48.

² Mielczarek M., Orlyk V. New find of Olbian coins. Tarashcha district, Kyiv region, Ukraine. *Skhidnoievropeiskyi Istorychnyi Visnyk* [East European Historical Bulletin]. № 13. Drohobych, 2019. P. 33-39. DOI: 10.24919/2519-058x.13.190763.

³ Колибенко О., Колибенко О. Знахідки ольвійських монет на Переяславщині. Збірник праць IV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми нумізматики в системі допоміжних історичних дисциплін». 22-23 червня 2016 р. Кіровоград-Київ-Переяслав-Хмельницький, 2016. С. 18-21.

⁴ Демуз І. О. Музеї при закладах освіти Переяславщини. Переяславський літопис. Випуск 2. Переяслав-Хмельницький, 2011. С. 22-37.

⁵ Прядко О., Юрченко О. Нові знахідки римських монет на Переяславщині. Ніжинська Старовина. Серія Пам'яткознавство Північно-Східного регіону України. № 9. Випуск 24 (27). Ніжин-Київ, 2017. С. 84-91.

Historical Bulletin]. № 13. Drohobych, 2019. P. 33-39. DOI: 10.24919/2519-058x.13.190763.

2. Демуз І. О. Музеї при закладах освіти Переяславщини. Переяславський літопис. Випуск 2. Переяслав-Хмельницький, 2011. С. 22-37.
3. Зубер С., Захарченко С. Музей українських обрядів НІЕЗ «Переяслав»: до історії започаткування та проведення народних свят. Жовківські читання 2011. Збірник статей першої наукової конференції «Музей в сучасному світі». Лівів: Растр-7, 2011. С. 88-91.
4. Колибенко О., Колибенко О. Знахідки ольвійських монет на Переяславщині. Збірник праць IV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми нумізматики в системі допоміжних історичних дисциплін». 22-23 червня 2016 р. Кіровоград-Київ-Переяслав-Хмельницький, 2016. С. 18-21.
5. Коцур В. П. Єфімок з признаком у колекції Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Тези доповідей III Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми нумізматики у системі спеціальних галузей історичної науки», 5-6 листопада 2015 р. Кіровоград-Київ-Переяслав-Хмельницький, 2015. С. 59-60.
6. Коцур В. Нумізматичне зібрання Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав». Український нумізматичний щорічник. № 4. Переяслав, 2020. С. 144–164. DOI: 10.31470/2616-6275-2020-4-144-164.
7. Коцур В. П. Талеры и ефимок с признаками в коллекции Национального историко-культурного заповедника «Переяслав», как источник денежного обращения в Украине в XVI-XVIII веках. Acta Archaeologica Lodziensia. Nr 61. Lodz, 2016. P. 77-80.
8. Орлик В., Коцур В., Цыганенко Л. Клад ольвийских монет «борисфенов», найденный в Городищенском районе Черкасской области весной 2018 года. Acta Archaeologica Lodziensia. № 65. Lodz, 2019. S. 37-48.
9. Прядко О., Юрченко О. Нові знахідки римських монет на Переяславщині. Ніжинська Старовина. Серія Памяткознавство Північно-Східного регіону України. № 9. Випуск 24 (27). Ніжин-Київ, 2017. С. 84-91.